

พันธกิจและงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

ก่อนที่จะดูงบการเงินขององค์กรใดจำเป็นต้องเข้าใจพันธกิจขององค์กรนั้นก่อน ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะธนาคารกลาง มีพันธกิจต่างจากองค์กรธุรกิจ โดยงบการเงินของธนาคารกลางมีลักษณะพิเศษและนัยต่างจากงบการเงินของธุรกิจทั่วไป

1. พันธกิจของธนาคารกลาง

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีพันธกิจที่สำคัญ 2 ด้าน คือ

(1) การรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ. ธปท. พ.ศ. 2485 (ปรับปรุง พ.ศ. 2561) ระบุว่า “..งานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน และเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน” หรือรวมกันหมายถึง เสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม พันธกิจของ ธปท. คล้ายกับพันธกิจของธนาคารกลางทั่วโลกที่ต้องดูแลเสถียรภาพทั้งเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ **เสถียรภาพภายในประเทศ** หมายถึง การรักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลงจากเงินเฟ้อ และดูแลไม่ให้เกิดฟองสบู่หรือจุดเปราะบางในระบบการเงินที่อาจนำไปสู่วิกฤตการเงินในอนาคต ส่วน**เสถียรภาพด้านต่างประเทศ** หมายถึง การดูแลค่าเงินบาทให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจ ไม่ผันผวนจนเกินไป รักษาอำนาจซื้อของเศรษฐกิจไทยในตลาดโลก รักษาระดับหนี้ต่างประเทศให้อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งมีเงินสำรองระหว่างประเทศเพียงพอเป็นกันชนรองรับแรงปะทะจากความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลก

(2) การจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. เงินตรา พ.ศ. 2501 (ปรับปรุง พ.ศ. 2545) ระบุว่า “..ให้ ธปท. มีอำนาจจัดทำ บริหาร และออกใช้ซึ่งธนบัตร..” เงินบาทและธนบัตรไทยจะเป็นที่ยอมรับก็ต่อเมื่อการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ มาตรา 16 ยังได้ระบุว่า “..ห้ามมิให้นำออกใช้ซึ่งธนบัตร เว้นแต่เป็นการแลกเปลี่ยนทันทีกับสินทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีค่าเท่ากัน..” ดังนั้น ในการจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ ธปท. จะต้องนำสินทรัพย์ต่างประเทศมูลค่าเท่ากับธนบัตรที่จะออกใช้ใหม่เก็บแยกไว้หนุนหลังธนบัตร ดังที่ มาตรา 26 แห่ง พ.ร.บ. เงินตรา ระบุว่า “เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา ให้ ธปท. รักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่าทุนสำรองเงินตรา”

พันธกิจทั้ง 2 ด้านมีความเกี่ยวข้องกัน และถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญและจำเป็นสำหรับการที่ระบบเศรษฐกิจจะสามารถขยายตัวต่อไปได้ด้วยดี มีเสถียรภาพ

2. บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทยและบัญชีของทุนสำรองเงินตรา

ในการดำเนินงานตามพันธกิจ 2 ด้านข้างต้น กฎหมายได้กำหนดให้ ธปท. แยกการลงบัญชีเป็น 2 บัญชี กล่าวคือ

(1) **บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย** คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ ถ้าเราดูบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างย่อ ฝ่ายสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่ส่วนหนึ่งเป็นเงินสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งอยู่ในรูปสกุลเงินต่างประเทศ และมีสัดส่วนสูงกว่า 85% ของสินทรัพย์ทั้งหมด สินทรัพย์ส่วนที่เหลือคือพันธบัตรรัฐบาลไทย ในขณะที่ฝั่งขวาหรือฝั่งหนี้สินส่วนใหญ่ประกอบด้วยพันธบัตร ธปท. ที่เกิดจากการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ เงินรับฝากจากสถาบันการเงิน และรัฐบาล ซึ่งส่วนนี้เป็นหนี้ที่อยู่ในรูปของเงินบาททั้งหมด

บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย

สินทรัพย์	หนี้สิน
>85% เงินสำรองระหว่างประเทศ	พันธบัตร สปท. เงินรับฝากจาก สว. เงินคงคลัง
<15% พันธบัตรรัฐบาล	ส่วนทุน

(2) **บัญชีของทุนสำรองเงินตรา** คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านการพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ในระบบเศรษฐกิจ ฝ่ายสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศทั้งหมด 100% ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ใช้หนุนหลังการพิมพ์ธนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนฝั่งหนี้สินประกอบด้วยธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (banknotes in circulation) ในรูปของเงินบาท กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ธนบัตรที่ประชาชนจับจ่ายใช้สอยในระบบเศรษฐกิจถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลาง

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา

สินทรัพย์	หนี้สิน
100% เงินสำรองระหว่างประเทศ	ธนบัตรออกใช้
	ส่วนทุน

ดังนั้น งบการเงินของธนาคารกลางจึงมีความไม่สมดุลระหว่างด้านสินทรัพย์ (ที่อยู่ในสกุลเงินต่างประเทศ) และหนี้สิน (ที่อยู่ในสกุลเงินท้องถิ่น) โดยด้านสินทรัพย์จะเปลี่ยนแปลงค่าได้ง่ายตามความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน

3. ลักษณะพิเศษของการเงินของธนาคารกลาง

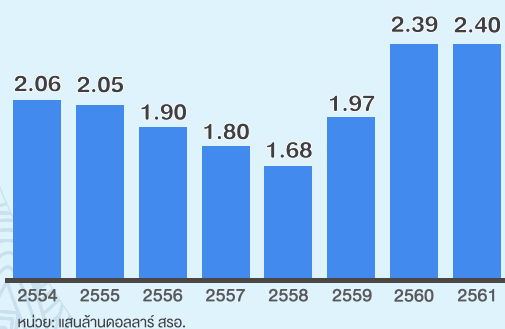
ลักษณะพิเศษข้อที่ 1 สินทรัพย์และหนี้สิน ไม่ใช่สกุลเงินเดียวกัน

สิ่งที่บ่งชี้การเงินของธนาคารกลางต่างจากการเงินของธุรกิจเอกชน คือ สินทรัพย์ของธนาคารกลางส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ต่างประเทศ หรือเงินสำรองระหว่างประเทศ แต่ในด้านหนี้สินจะอยู่ในสกุลเงินท้องถิ่นของแต่ละประเทศ หรือสกุลเงินบาทในกรณีของ ธปท. ทั้งจากธนบัตร และพันธบัตรที่ ธปท. ออกเพื่อบริหารสภาพคล่องและดูแลเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ การเงินของธนาคารกลางจึงมีลักษณะพิเศษที่สินทรัพย์และหนี้สินไม่ใช่สกุลเงินเดียวกัน (currency mismatch) ทำให้ทุกสิ้นปีต้องมีการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศให้อยู่ในรูปเงินบาท เพื่อจัดทำงบการเงินให้อยู่ในรูปสกุลเงินบาทได้ การตีราคาเปรียบเสมือนการประเมินมูลค่าสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศว่าถ้าต้องขายสินทรัพย์ต่างประเทศออกทั้งหมดจะได้เงินบาทเท่าใด

แต่ข้อเท็จจริง คือ ธนาคารกลางไม่ได้ขายสินทรัพย์ต่างประเทศออกไปทุกสิ้นปีที่มีการตีราคา แต่จะถือไว้ตามหลักการที่ว่าต้องมีเงินสำรองระหว่างประเทศเพียงพอและพร้อมใช้สำหรับการดำเนินงานตามพันธกิจหลัก โดยเฉพาะในเวลาที่การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ หรือบัญชีเดินสะพัดผันผวน ตัวเลขกำไรหรือขาดทุนที่ปรากฏในงบการเงินส่วนใหญ่จึงเป็น “กำไรหรือขาดทุนที่เป็นผลจากการตีราคา” หรือเรียกว่า “กำไรหรือขาดทุนทางบัญชี”

การที่ต้องตีราคาทุกสิ้นปี หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจะมีผลต่อตัวเลขในงบการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อมีสินทรัพย์ต่างประเทศอยู่ในสัดส่วนสูง เช่น ณ สิ้นปี 2561 ธปท. มีเงินสำรองระหว่างประเทศประมาณ 240,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. ถ้าค่าเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้เกิดกำไรทางบัญชีทันที 240,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม ถ้าค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนทางบัญชีทันที 240,000 ล้านบาท

ตัวเลขเงินสำรองระหว่างประเทศปี 2554 - 2561
(รวมฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ)

กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการตีราคาไม่ได้ทำให้ความสามารถในการทำพันธกิจของ ธปท. เปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด เพราะ ธปท. ยังมีเงินสำรองระหว่างประเทศคงอยู่ที่ 240,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. เป็นกันชนรองรับความผันผวนจากต่างประเทศ ดังนั้น ถ้าเห็นงบการเงินของธนาคารกลางปรากฏผลขาดทุนในบางช่วง อย่าเพิ่งกังวลใจเพราะอาจเป็นผลจากการตีราคา และถ้าพิจารณางบการเงินของ ธปท. ในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นว่าบางปีกำไร บางปีขาดทุน ซึ่งเป็นผลจากการตีราคาเป็นสำคัญ

ลักษณะพิเศษข้อที่ 2 การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศมุ่งรักษามูลค่าในรูปเงินตราต่างประเทศในระยะยาว

พันธกิจของธนาคารกลาง คือ การดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ต้องมองไกล มองไปในระยะยาว มากกว่าการให้น้ำหนักกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วงสั้น ๆ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศก็เช่นกัน ธนาคารกลางจะลงทุนในสินทรัพย์ที่มีมูลค่าที่ดีในระยะยาวและกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยในระยะสั้นอาจเห็นความผันผวนได้บ้าง ประเด็นสำคัญ คือ ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศจะดูแลผลตอบแทนใน “รูปเงินตราต่างประเทศ” เพราะในที่สุดธนาคารกลางยังต้องดำรงเงินสำรองระหว่างประเทศไว้ให้พร้อมใช้และเพียงพอ ในขณะที่การจัดท่างบการเงินปกติจะจัดทำขึ้นในกรอบระยะเวลา 1 ปี จึงทำให้มีความต่างเรื่องกรอบเวลากับการพิจารณาผลตอบแทนจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

นอกจากนี้การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศตามปกติ จะมีการปรับสัดส่วนการลงทุนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเงินโลก หรือเพื่อกระจายความเสี่ยงและเพิ่มผลตอบแทนการลงทุน ซึ่งจะเกิดการรับรู้กำไร/ขาดทุนเมื่อมีการขายตราสารบางประเภทออกไป ซึ่งเดิมอาจลงบัญชีไว้ในรูปกำไรหรือขาดทุนทางบัญชี (valuation gain/loss) ดังนั้น ตัวเลขในกรณีเช่นนี้มักเป็นการรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนทางบัญชีที่เคยตราค่าไว้เดิม ไม่ใช่การขายหรือซื้อสินทรัพย์ต่างประเทศเพื่อการเก็งกำไรแต่อย่างใด

ลักษณะพิเศษข้อที่ 3 หนี้สินของธนาคารกลางต่างจากหนี้สินของธุรกิจ

หนี้สินของธุรกิจที่ก่อขึ้นไม่ว่าเพื่อใช้จ่ายหรือลงทุนก็เพื่อประโยชน์ของธุรกิจนั้น ๆ (private benefit) ในขณะที่หนี้สินของธนาคารกลางเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศโดยรวม (public benefit) หนี้สินของ ธปท. เกิดจาก (1) การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ให้พอเพียงกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และ (2) การดูแลเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ รักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลง ซึ่งถือเป็นประโยชน์สาธารณะ (public goods) ที่เอื้อให้ระบบเศรษฐกิจสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี มีเสถียรภาพ หนี้ของธนาคารกลางไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด บริษัทหนึ่งบริษัทใด หรือแม้แต่ประโยชน์ของ ธปท. เอง แต่เป็นหนี้จากการดำเนินพันธกิจที่ยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่สังคมไทยโดยรวม

หนี้สินของธนาคารกลางส่วนแรก ได้แก่ ธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ถือเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่คนในสังคมยอมรับว่าใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ความพิเศษของธนบัตรอยู่ที่แม้แต่คนแปลกหน้าที่ไม่เคยรู้จักกันก็ยังเชื่อมั่นในมูลค่า และยอมรับแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มที่ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ หนี้ส่วนที่สอง คือ เงินฝากของสถาบันการเงินที่ดำรงไว้ที่ธนาคารกลาง ก็ถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลางเพราะธนาคารกลางทำหน้าที่เป็นตัวกลางของระบบสถาบันการเงิน สถาบันการเงินใช้บัญชีเงินฝากที่ธนาคารกลางในการชำระหนี้ระหว่างกันและบริหารสภาพคล่องของตน หนี้ส่วนที่สามคือเงินฝากของรัฐบาล หรือเงินคงคลัง ก็ถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลางที่เกิดจากการบริหารกระแสเงินสดของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา และหนี้ของธนาคารกลางส่วนสุดท้าย คือ หนี้จากการทำพันธกิจดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน ในช่วงเวลาที่ระบบการเงินมีสภาพคล่องส่วนเกินในปริมาณที่สูงเกินควร ธนาคารกลางจะออกตราสารหนี้หรือพันธบัตรไปดูดซับสภาพคล่องเข้ามาเก็บไว้ที่ธนาคารกลาง ในทางตรงข้ามธนาคารกลางจะไถ่ถอนพันธบัตรและปล่อยสภาพคล่องออกไปในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจต้องการสภาพคล่องที่สูงขึ้น

เกิดอะไรขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และหนี้ของธนาคารกลางที่สูงขึ้นมาจากไหน?

ถ้าดูวัฏจักรเศรษฐกิจในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจโลกปี 2552 ธนาคารกลางของประเทศอุตสาหกรรมหลักทั้งสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรป และญี่ปุ่น ใช้นโยบายการเงินที่ผ่อนคลายมากเป็นพิเศษเพื่อดูแลให้เศรษฐกิจฟื้นตัว ธนาคารกลางเหล่านี้อัดฉีดเงินจำนวนมากเข้าสู่ระบบการเงินโลก ส่งผลให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศตลาดเกิดใหม่ (emerging markets) รวมทั้งไทย ตลาดเงินตลาดทุนโลกเคลื่อนไหวผันผวน ขณะที่บริบทในประเทศก็ถูกท้าทายจากเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองและภัยธรรมชาติ นอกจากนี้ เศรษฐกิจไทยมีการลงทุนในระดับต่ำ ขณะที่การส่งออกมีพัฒนาการดี และการท่องเที่ยวเติบโตก้าวกระโดด นักท่องเที่ยวเพิ่มจาก 15 ล้านคนเมื่อ 10 ปีก่อนเป็น 38 ล้านคน ในปี 2561 ทำให้ 10 ปีที่ผ่านมา ไทยเกินดุลบัญชีเดินสะพัดสูงเป็นประวัติการณ์รวมประมาณ 200,000 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

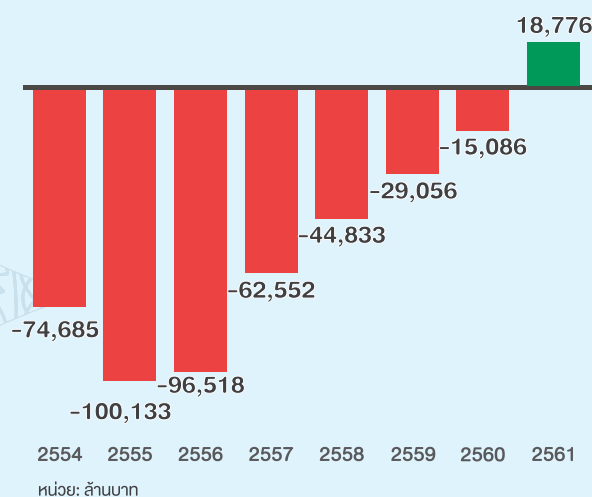
เกิดอะไรขึ้นในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา หนี้ของ สปท. ที่สูงขึ้นมาจากไหน?

ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ท้าทายนี้ ธปท. ดำเนินพันธกิจอย่างไร? ในบริบทที่มีเงินทุนไหลเข้ามามากและเร็วในช่วงเวลา และเกินดุลบัญชีเดินสะพัดสูงเป็นประวัติการณ์ต่อเนื่อง ประกอบกับการลงทุนภายในประเทศอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยเหล่านี้สร้างแรงกดดันต่อค่าเงินบาทให้แข็งค่าขึ้นเร็วเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ในช่วงที่ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวไม่สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ธปท. เข้าดูแลโดยการซื้อเงินตราต่างประเทศแลกกับเงินบาท เพื่อช่วยชะลอไม่ให้เงินบาทแข็งค่าเร็วเกินไป ซึ่งมีผลเท่ากับ ธปท. ปลดปล่อยสภาพคล่องเงินบาทเข้าสู่ระบบการเงินมากขึ้น ถ้าหากปล่อยให้สภาพคล่องเงินบาทในระบบสูงเกินไปอาจสร้างปัญหาฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ราคาสินทรัพย์ปรับตัวสูงขึ้นเร็วไม่สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐาน และเกิดปัญหาต่อเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาวได้ ธปท. จึงต้องดูดซับสภาพคล่องเงินบาทส่วนเกินดังกล่าว กลับมาด้วยการออกตราสารหนี้เพื่อดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การดำเนินพันธกิจดังกล่าวทำให้ ธปท. มีหนี้เพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับเงินสำรองระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น

หนี้ของ ธปท. ที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นผลจากการทำพันธกิจของธนาคารกลางที่จะดูแลให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ มั่นคง มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพ อัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่ผันผวนรุนแรง หรือแข็งค่าเร็วเกินไป รวมทั้งดูแลไม่ให้เกิดปัญหาเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาว ทั้งนี้ หนี้สินที่เกิดจากการออกตราสารหนี้ข้างต้น ทำให้ ธปท. มีภาระดอกเบี้ยจ่าย ในขณะที่มีดอกเบี้ยรับจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ในอดีตอัตราดอกเบี้ยของไทยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ยจ่ายจึงสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยรับ แต่ขณะนี้อัตราดอกเบี้ยของไทยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ และ ธปท. เริ่มมีดอกเบี้ยรับมากกว่าดอกเบี้ยจ่าย

ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ-จ่าย

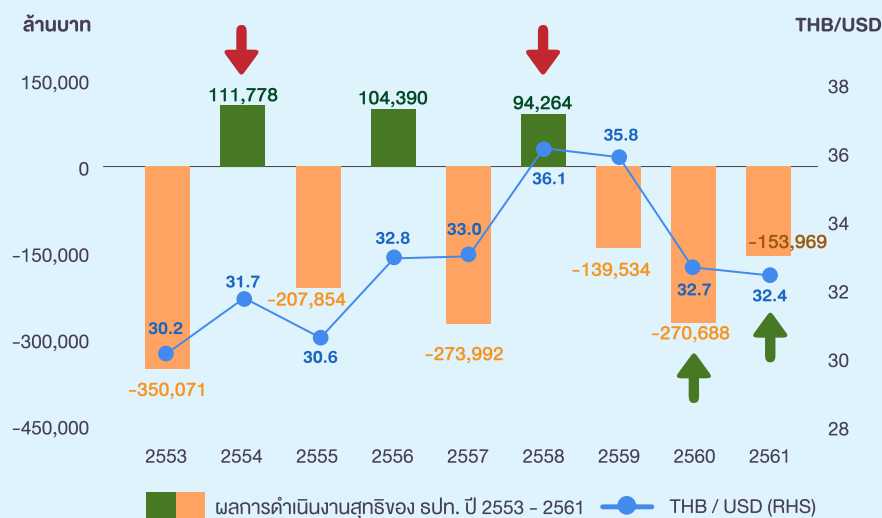
ลักษณะพิเศษข้อที่ 4 การทำกำไรไม่ใช่พันธกิจของธนาคารกลาง

ธนาคารกลางเป็นองค์กรที่ไม่ได้แสวงหากำไร (nonprofit organization) พันธกิจคือดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจการเงิน กำไรหรือขาดทุนในการเงินไม่ได้สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานตามพันธกิจของธนาคารกลาง ซึ่งต่างจาก ภาครัฐกิจที่ พันธกิจหลักคือ การแสวงหากำไร และความสามารถของการดำเนินธุรกิจดูได้จากผลกำไรหรือขาดทุนจากงบการเงิน

ธนาคารกลางเป็นองค์กรที่ดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ แต่ไม่ได้หมายความว่าธนาคารกลางจะไม่ตระหนักถึง ผลของการทำนโยบายต่อการเงิน ธนาคารกลางต้องรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินไว้ให้ได้ โดยเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ อย่างรอบคอบระมัดระวังและมีต้นทุนคุ้มค่า

การที่งบการเงินของธนาคารกลางจะมีผลขาดทุนไม่ใช่เรื่องใหม่ ที่ผ่านมามีธนาคารกลางหลายแห่ง อาทิ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อิสราเอล ชิลี มีงบการเงินที่ขาดทุน และผลขาดทุนไม่ได้กระทบศักยภาพการทำหน้าที่ตามพันธกิจของ ธนาคารกลาง ตรงที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายที่มีเหตุมีผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และได้รับความเชื่อมั่นจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งประชาชน ภาครัฐกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ สำหรับ ธปท. ที่ผ่านมา แม้ตัวเลข ในงบการเงินจะปรากฏผลขาดทุน ตลาดการเงินและนักลงทุนยังคงเชื่อมั่นในการทำหน้าที่ของ ธปท. สะท้อนจากการออกพันธบัตร ของ ธปท. จะมีนักลงทุนมาประมูลซื้อพันธบัตร ธปท. มากกว่าจำนวนที่ออก

ผลการดำเนินงานสุทธิของ ธปท. ปี 2553 - 2561

ความเชื่อมโยงระหว่างภาวะเศรษฐกิจและงบการเงินของธนาคารกลางบ่อยครั้งมักจะสวนทางกัน กล่าวคือ ในปีที่เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตได้ดีมีเสถียรภาพ (เช่นปี 2560 - 2561 เศรษฐกิจไทยเติบโตประมาณ 4%) ค่าเงินบาทมักจะแข็งค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีผลขาดทุน คือ ขาดทุนจากการตีราคาและดอกเบี้ยจ่ายจากการออกตราสารเพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

ในทางตรงข้าม ในปีที่ ธปท. มีกำไร ก็ไม่ได้แปลว่าเศรษฐกิจไทยจะดีหรือประชาชนจะได้ประโยชน์ เช่น ปี 2554 เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ เศรษฐกิจไทยเติบโตเพียง 0.8% เศรษฐกิจโลกอ่อนแอ ค่าเงินบาทอ่อน ธปท. มีกำไรกว่าแสนล้านบาท หรือ ปี 2558 เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ขยายตัวในระดับต่ำ และเศรษฐกิจจีนเริ่มชะลอตัว ปีนั้นเงินบาทอ่อนค่าลง โดย ธปท. มีกำไรกว่า 9 หมื่นล้านบาท